

REMISSVAR

Utbildningsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Vårt datum: 2023-10-16

Vårt diarienummer: ADM/2023:469

Ert datum: 2023-06-20

Er beteckning: U2023/01873

Informationsförsörjning på skolområdet (SOU 2023:21)

Centrala studiestödsnämnden (CSN) lämnar följande synpunkter.

5.2.2 Årligen återkommande statistik

Kommunernas aktivitetsansvar

CSN lämnar uppgifter till SCB om stöd för utlandsstudier. CSN vill dock påpeka att SCB, till skillnad från vad som är fallet i fråga om uppgifter om elever i gymnasieskolan, inte hämtar in dessa uppgifter från CSN på uppdrag av Skolverket.

På sidan 125 i betänkandet anges att dessa uppgifter om stöd för utlandsstudier behövs för statistiken om kommunernas aktivitetsansvar och att det framstår som möjligt att CSN kan lämna dessa uppgifter direkt till Skolverket. Uppgifter om stöd för utlandsstudier lämnas idag ut från CSN:s särskilda statistikverksamhet till SCB:s statistikverksamhet. För det fall dessa uppgifter i stället ska lämnas ut från CSN:s studiestödsverksamhet till Skolverket, och inte till Skolverkets särskilda statistikverksamhet, krävs en lag- eller förordningsreglerad uppgiftsskyldighet för CSN i likhet med vad som föreslås i betänkandet gällande uppgifter om elever i gymnasieskolan. En sådan skyldighet kan föras in som ett andra stycke i 5 kap. 3 § i förslaget till förordning om Statens skolverks informationsförsörjning.

För att CSN ska få lämna ut uppgifter till Skolverket elektroniskt, på annat sätt än genom direktåtkomst, fordras stöd i 15 § studiestödsdataförordningen (2009:321). Om en uppgiftsskyldighet för CSN avseende uppgifterna i fråga regleras i den föreslagna förordningen om Statens skolverks informationsförsörjning, kommer det enligt det förslag som utredningen har lämnat om ändring i 15 § studiestödsdataförordningen att finnas stöd för ett sådant utlämnande.

Om det vid den fortsatta beredningen av ärendet bedöms att CSN ska lämna uppgifter om stöd för utlandsstudier även till Skolverket, kommer CSN

dessutom att få kostnader för att utveckla en s.k. API-lösning¹ (se nedan, avsnitt 13.4.3).

7.9.1 Centrala studiestödsnämnden (CSN)

CSN kommer bara att kunna lämna ut sådana uppgifter som redan måste behandlas för administrationen av studiestöd

Skolhuvudmännens skyldighet att lämna uppgifter till CSN regleras i studiestödsregelverken.² Omfattningen av denna skyldighet begränsas ytterst av vilka uppgifter CSN behöver för att kunna administrera de olika studiestöden. Bilaga 9 i Skolverkets föreskrifter ([SKOLFS 2011:142](#)) anger vilka uppgifter som skolhuvudmännen ska lämna till Skolverket och när, och att uppgiftsskyldigheten kan fullgöras genom rapportering till CSN. CSN vill poängtera att dessa föreskrifter inte är styrande för vilka uppgifter som ska lämnas till CSN. CSN kommer inte att kunna leverera andra uppgifter till Skolverket än sådana uppgifter som CSN redan behandlar som en nödvändig del i studiestödsadministrationen. CSN:s registerlagstiftning tillåter heller inte att myndigheten behandlar ytterligare personuppgifter enbart i syfte att kunna lämna ut dem till Skolverket.³ Ett sådant exempel är att CSN inte behandlar uppgifter om ogiltig frånvaro gällande äldre elever⁴ i gymnasieskolan som uppstår studiemedel. Detta eftersom ogiltig frånvaro inte påverkar dessa elevers rätt till studiemedel.⁵

Om Skolverket behöver ytterligare uppgifter från skolhuvudmännen, än de som CSN idag lämnar till SCB, kan därför krävas ändringar i studiestödsdatalagen ([2009:287](#)) och i studiestödsregelverken, gällande vilka uppgifter som CSN får behandla och vilka uppgifter som skolhuvudmännen är skyldiga att lämna till CSN. Behov av ytterligare uppgifter kan också leda till kostnader hos CSN (se avsnitt 13.4.3).

CSN föreslår att myndigheten efter begäran ska lämna uppgifter till Skolverket

CSN lämnar idag efter begäran uppgifter till SCB via en s.k. SFTP-lösning⁶ vid tre tillfällen per år, under september, oktober och december månad. Enligt utredningens förslag ska CSN i stället på eget initiativ lämna uppgifter till Skolverket. Förslagets konsekvenser för CSN beror dock på vilka tekniska lösningar som ska användas för överföringen av uppgifter och med vilken frekvens Skolverket kommer att behöva uppgifter. CSN uppfattar att

¹ Application Programming Interface.

² Uppgiftsskyldighet gällande elever i gymnasieskolan som studerar med studiehjälp eller studiemedel regleras i 6 kap. 6 § studiestödslagen ([1999:1395](#)), i 6 kap. 10–11 §§ studiestödsförordningen ([2000:655](#)), i 9 kap. Centrala studiestödsnämndens föreskrifter och allmänna råd ([CSNFS 2001:6](#)) om studiehjälp och i 19 kap. Centrala studiestödsnämndens föreskrifter och allmänna råd ([CSNFS 2001:1](#)) om beviljning av studiemedel

³ 4 § studiestödsdatalagen ([2009:287](#)).

⁴ Från och med andra kalenderhalvåret det år en elev fyller 20 år lämnas studiemedel i stället för studiehjälp.

⁵ Se avgörande från Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) den 14 mars 2011 (ÖKS dnr. [2010-5905](#)).

⁶ Secure File Transfer Protocol.

REMISSVAR

Skolverket i dagsläget behöver uppgifterna vid ett tillfälle per år, den 15 oktober. Om så är fallet eller om Skolverket endast behöver uppgifter vid vissa fasta tillfällen varje år anser CSN att en lämpligare lösning vore att i 5 kap. 3 § förslaget till förordning om Statens skolverks informationsförsörjning förskriva att CSN efter begäran ska lämna vissa uppgifter till Skolverket.

De uppgifter som CSN kommer att lämna till Skolverket kommer att vara mindre träffsäkra än de uppgifter som idag lämnas från SCB

CSN skickar idag uppgifter om personnummer, skolenhet, årskurs, namn på klass och studievägskod för elever i gymnasieskolan till SCB. CSN uppfattar att SCB, bland annat med hjälp av andra registeruppgifter, bearbetar uppgifterna i viss mån innan de lämnas vidare till Skolverket. Exempelvis förekommer att uppgifterna från CSN visar att samma elev deltar i undervisning på två olika skolenheter samtidigt. Sådana uppgifter utreds och korrigeras av SCB innan de lämnas vidare till Skolverket. CSN vill påpeka att de uppgifter myndigheten enligt förslaget ska lämna till Skolverket inte kommer att vara bearbetade på detta sätt.

8 Nya bestämmelser om Skolverkets personuppgiftsbehandling

CSN anser generellt att myndigheters registerförfattningar så långt det är möjligt bör vara enhetliga i sin utformning. Detta bl.a. för att myndigheterna ska få likartade förutsättningar att fullgöra sina uppdrag och för att underlätta samarbete och informationsutbyte mellan myndigheter.

8.10.5 Finalitetsprincipen

CSN anser att finalitetsprincipen inte uttryckligen bör regleras i lagen.

I utredningen ”En registerlag för Inspektionen för socialförsäkringen” har framförts att det inte bedöms nödvändigt att i lagen återge finalitetsprincipen. Där framförs också att det för tillämparen finns risk att det blir missvisande att endast återge vissa bestämmelser i EU:s dataskyddsförordning när även övriga bestämmelser i förordningen gäller.⁷

CSN delar den bedömningen. Även eSam förespråkar att registerförfattningar som huvudregel inte ska innehålla någon bestämmelse som reglerar finalitetsprincipen.⁸

8.13.3 Direktåtkomst

CSN anser att den föreslagna bestämmelsen som reglerar direktåtkomst bör utgå.

CSN anser inte att det i registerförfattning ska regleras på vilket sätt uppgifter får lämnas ut. EU:s dataskyddsförordning reglerar inte uttryckligen på vilket sätt uppgifter får lämnas ut och som utgångspunkt bör myndigheten själv kunna bedöma på vilket sätt ett utlämnande kan ske.

⁷ Se Ds 2023:13, s. 59–60.

⁸ Se eSams promemoria ”En modern registerförfattning” ES2022-06, s. 20.

REMISSVAR

Denna ståndpunkt ligger i linje med eSams uppfattning att det lagtekniskt i registerförfattningar normalt sett inte bör göras någon skillnad mellan direktåtkomst och annat elektroniskt utlämnande.⁹

11.1.3 Förordningen om Skolverkets informationsförsörjning

Utredningen föreslår att bestämmelserna som reglerar CSN:s uppgiftsskyldighet till Skolverket ska träda i kraft den 1 juli 2024, även om Skolverket bedöms kunna ta över uppgiftsinsamlingen från SCB först från och med den 1 januari 2026. CSN delar utredningens bedömning att det är en fördel om myndigheterna så tidigt som möjligt vet vilka förutsättningar som kommer att gälla. CSN vill samtidigt påpeka att utformningen av 5 kap. 3 § förslaget till förordning om Statens skolverks informationsförsörjning innebär en skyldighet för CSN att på eget initiativ lämna vissa uppgifter till Skolverket. Ett ikraftträdande den 1 juli 2024 innebär med andra ord att CSN redan från detta datum kommer att vara ålagd att löpande lämna information till Skolverket.

Skolverket kommer, såvitt CSN förstår, inte att behöva få uppgifter från CSN förrän tidigast den 1 januari 2026. Vid ett ikraftträdande den 1 juli 2024 anser CSN därför i första hand att 5 kap. 3 § i förslaget till förordning om Statens skolverks informationsförsörjning bör justeras, och att CSN endast efter begäran ska lämna uppgifter till Skolverket (se även ovan avsnitt 7.9.1). I andra hand kan särskilda övergångsbestämmelser fogas till bestämmelserna om ikraftträdande, med innebörden att bestämmelsen i 5 kap. 3 § ska tillämpas först från och med den 1 januari 2026.

CSN vill även betona att myndigheten inte kan utveckla och ha en eventuell API-lösning för att kunna lämna uppgifter till Skolverket (se avsnitt 13.4.3 nedan) på plats före den 1 januari 2026.

13.4.3 Konsekvenser för Centrala studiestödsnämnden

Formerna för CSN:s uppgiftslämning till Skolverket påverkar kostnaderna för CSN. Om tanken är att Skolverket vid varierande tillfällen eller löpande ska kunna få uppgifter från CSN, eller att Skolverket ska kunna få fler uppgifter än uppgift om personnummer, skolenhet, årskurs, namn på klass och studievägskod för elever i gymnasieskolan fordras för en effektiv hantering att CSN bygger en s.k. API-lösning.¹⁰ CSN beräknar kostnaderna för utvecklingen av en sådan lösning till omkring 8,4 miljoner kronor. CSN:s kostnader för att därefter administrera en sådan lösning beräknas till omkring en miljon kronor per år. I dessa sistnämnda kostnader ingår ökade kostnader för IT-förvaltning och CSN:s räntekostnader för lån i Riksgälden. Om en API-lösning fordras behöver CSN:s anslag därför utökas enligt följande.

År	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Årligen därefter
Miljoner kronor	0,000	2,870	1,635	1,624	1,612	1,601	1,590	1,579	1,568	1,557	1,545	1,534	0,970	0,970

⁹ Se eSams promemoria ”En modern registerförfattning” ES2022-06, s. 41–43.

¹⁰ Det gäller t.ex. också om CSN kommer att behöva lämna uppgifter om stöd för utlandsstudier till Skolverket, se avsnitt 5.2.2.

REMISSVAR

Eftersom utvecklingskostnaden delvis lånefinansieras behöver CSN:s låneram även utökas enligt följande.

År	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Årligen därefter
Miljoner kronor	0,000	5,586	5,027	4,469	3,910	3,352	2,793	2,234	1,676	1,117	0,559	0,000	0,000	0,000

Beslut om detta remissvar har fattats av chefsjuristen Åsa Lindahl efter föredragning av utredarna Joacim Strömblad och Viktoria Sarwien. I arbetet med remissvaret har även analytikern Peter Engberg, kontrollern Anna-Karin Sundin, verksjuristerna Ann Svensson och Axel Söderholm samt verksamhetsutvecklarna Maria Grahn Sillén, Maria Svanström och Sara Söderstedt deltagit.

Åsa Lindahl

Joacim Strömblad

Viktoria Sarwien